

Els separatistes d'un costat de l'Ebre i els de l'altre costat.

Text de la conferència de Joan Comorera, pronunciada a Mèxic, el 1943, reproduït per Edicions Lluita. Tolosa de Llenguadoc, 1945.

(...)

Els problemes nacionals d'Espanya no són una ficció, són una realitat viva. Les monarquies austríaques i borbòniques, totes dues d'origen estranger i antiespanyoles, volgueren crear a sang i foc una Espanya falsa «unificada». La República trobà el veritable camí històric, i amb la seva política d'autonomies político-administratives inicià l'etapa fecunda de reconstrucció d'una Espanya, una i diversa, realment unida per la lliure voluntat dels seus components. Franco i Falange han destruït l'obra de la República, han pretès, agreujant a l'infinit els mètodes terroristes de les monarquies austríaques i borbòniques, exterminar tot esperit, sentiment o manifestació de tipus nacional a Catalunya, Euzkadi i Galícia. ¿És que aquests republicans de la gresca, valent-se de pretextos fútils, es preparen ja per a una república bastarda que en comptes de recollir la seva pròpia herència per desenrotllar-la consegüentment i valenta en renegui per seguir les petjades sagnants dels austríacs, dels borbons i dels franquistes?

Cal parlar clar, perquè amb les paraules i els actes d'avui fem el demà d'una Espanya retrobada.

El terror franquista no ha liquidat els problemes nacionals d'Espanya. Els ha exacerbats. El fet que els pobles català, basc i gallec hagin relegat a un segon pla llurs reivindicacions nacionals, per presentar un sòlid front únic espanyol a Hitler i al seu Quisling ¹ Franco, no vol dir, ni molt menys, que les hagin abandonat. El fet que els partits i organitzacions fonamentals de Catalunya no presentem avui a les forces republicanes espanyoles cap qüestió de principi de tipus nacional, no vol dir ni molt menys, que hàgim abandonat els nostres programes. Els partits i organitzacions fonamentals de Catalunya no són separatistes, però tots tenen en llur programa el principi de l'autodeterminació.

---

¹ Quisling, polític noruec conegut per la seva col·laboració amb els invasors nazis. El seu nom esdevingué sinònim de traïdor. Nota de l'edició.

El moviment nacional a Catalunya ha arribat a la seva plena maduresa, perquè és la classe obrera la que s'hi ha incorporat de manera resoluta i definitiva, perquè és la classe obrera la que ha pres a les seves mans la bandera nacional, la que vol resoldre i resoldrà aquest problema, no amb el criteri anquilosat i reaccionari nacionalista, sinó refermant la seva adhesió als principis de l'internacionalisme proletari. Amb aquesta realitat cal comptar avui i demà. Si alguns republicans espanyols, alguns pseudo-socialistes espanyols pretenguessin, després de la inevitable victòria sobre el nazi-feixisme i el seu apèndix falangista, amb paraules noves i propòsits i mètodes vells, continuar una política d'assimilació violenta, que l'experiència de segles ha demostrat absurda i criminal, substantivament antiespanyola, es condemnaran ells mateixos a la destrucció més completa. Perquè els problemes que ens separen d'una Espanya recobrada no es resoldran amb acudits dolents, ni amb vociferacions de tertúlies subsidiades, ni prohoms incapaços de treure's les teranyines del cervell. Perquè els obrers espanyols, en la pràctica conseqüent de l'internacionalisme proletari, han trobat ja el camí de la «convivència», deixant el de *conllevancia* a pedants, paràsits i reaccionaris.

Ortega i Gasset féu un mal atroç a la República, a Espanya, quan afirmà que els pobles hispànics estaven condemnats a *conllevarse*. Efectivament, els pobles hispànics s'han *conllevado* sota les corrompudes monarquies austríaca i borbònica. Tornarien a *conllevarse*, potser, si certs polítics que no han après res abans ni en el curs de la guerra, que no s'han corregit en l'excessiva comoditat de llur emigració, si aquests deixebles d'Ortega i Gasset, filòsof traductor al servei de Franco i de Falange, tinguessin camp lliure per repetir errors coneguts i agreujar-los amb nous rabejaments. A la *conllevancia* de paràsits i aventurers, de demòcrates aparents i de reaccionaris veritables els nostres pobles oposen llur vehement voluntat de «convivència». Els pobles d'Espanya han «conviscut» quan la República promulgà la Constitució quan els admirables obrers madrilenys donaren la gran pallissa als «isidristes» catalans que anaren a Madrid a demanar el guillotament de la Generalitat de Catalunya, quan el 6 d'octubre s'aixecaren contra els filofeixistes, quan les joventuts catalanes corregueren a defensar Madrid en les jornades de glòria imperible de novembre de 1936, quan les joventuts castellanques vingueren a

l'Ebre a defensar Catalunya i amb ella la República i la independència d'Espanya. Els pobles d'Espanya «conviuen» avui en la lluita sense quarter contra Franco i els seus pistolers falangistes, contra Hitler i les seves bandes d'assassins mesclant llur dolor i llur sang generosa per a mor a un mateix ideal d'una Espanya lliure, independent, democràtica, de pobles fraternalment units. Aquesta és i serà llur voluntat infrangible, malgrat els separatistes de l'altre costat de l'Ebre més poderosos que els nostres, perquè es recolzen en els interessos seculars de les castes parasitàries nodrides pels austríacs i els borbons, pel règim terrorista franquista.

No són millors uns que altres.

Els nostres separatistes –ens referim als autèntics, no als provocadors– són també el pendent reaccionari.

No plantejem en relació amb ells cap qüestió de principi. La idea separatista és tan legítima com qualsevol altra, en un règim democràtic i per als demòcrates veritables. Els republicans espanyols estan en llur dret en combatre la idea separatista com ho estem nosaltres en proclamar-nos no separatistes. Però la idea separatista no es combat amb sistemes ni excomunionis amb reaccions a la Royo Villanova o amb la pistola del falangista. No es combat oposant la voluntat del més fort a la voluntat del més dèbil. Es combat amb l'exercici ple i sense reserves de la democràcia. Catalunya, Euzkadi i Galícia tenen dret indiscutible d'exercir llur dret a l'autodeterminació. Els demòcrates espanyols han d'admetre aquest exercici lliure del dret d'autodeterminació no desconeixent que això implica el dret a separar-se, a constituir-se en Estats independents. És així com rompent amb un passat d'oprobri, essent demòcrates conseqüents, forjarem una Espanya unida, liquidarem el separatisme dels dos costats de l'Ebre.

El document complert es pot consultar a l'Arxiu Massip (Joan Comorera) de la Biblioteca del Pavelló de la República de la Universitat de Barcelona.